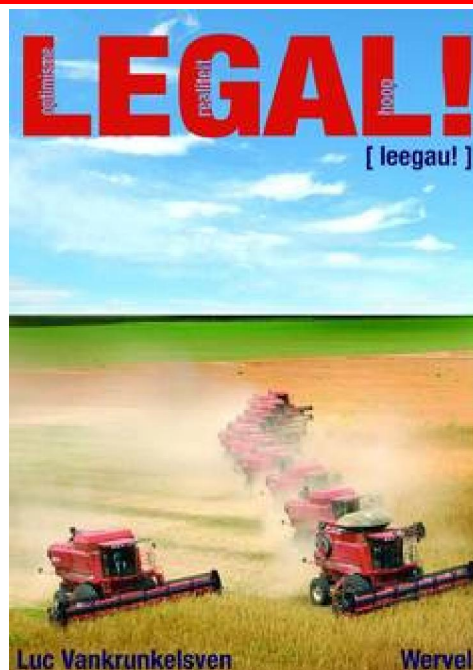

Veerle Solia

Van: Mediadoc <fa634702@skynet.be>
Verzonden: donderdag 21 juni 2012 18:06
Aan: Mediadoc
Onderwerp: Groene Belg 731: Brazilië-België-China: Legal ! Nieuw boek Luc Vankrunkelsven

De Braziliaanse Belg 731

Onafhankelijk Belgisch e-dagblad - 21/06/2012 - 14 pagina's

**Hoop, V. Havel / Brazilië-België-China: Legal ! - Boek
Indianen voor vuile werk / Neoquímica ... / Transitieabdij
Lezersreacties**

Hoop

Diep in onszelf dragen wij hoop;

als dat niet het geval is, is er geen hoop.

Hoop is een kwaliteit van de ziel

en hangt niet af van wat in de wereld gebeurt.

Hoop is niet voorspellen of vooruitzien.

Het is een gerichtheid van de geest,

een gerichtheid van het hart,

voorbij de horizon verankerd.

Hoop in deze diepe en krachtige betekenis

is niet hetzelfde als vreugde omdat alles goed gaat

of je bereidheid je in te zetten voor wat succes heeft.

Hoop is ergens voor werken omdat het goed is,

niet alleen omdat het kans van slagen heeft.

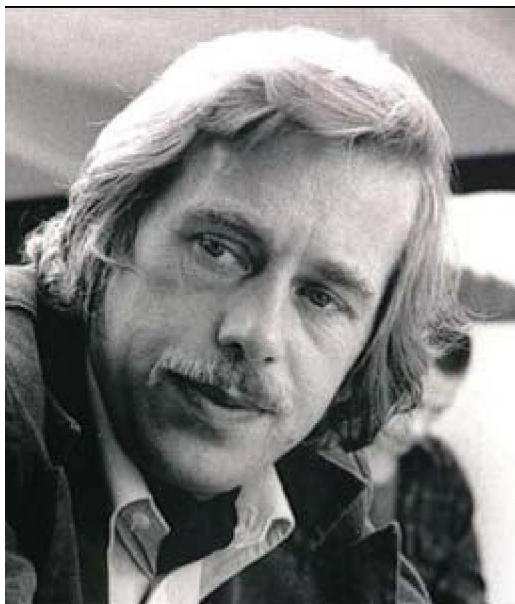
Hoop is niet hetzelfde als optimisme,

evenmin de overtuiging dat iets goed zal aflopen,

wel de zekerheid dat iets zinvol is

ongeacht het resultaat.

Vaclav Havel (1936-2011), schrijver, ex-president Tjechië

Vaclav Havel

The dissident - 1979

"Because the regime is captive to its own lies, it must falsify everything. It falsifies the past. It falsifies the present, and it falsifies the future. It falsifies statistics.

"It pretends not to possess an omnipotent and unprincipled police apparatus. It pretends to respect human rights. It pretends to prosecute no one. It pretends to fear nothing. It pretends to pretend nothing."

BOEK

Moeten we het nog over de milieu-top in Rio hebben ? Een dag nadat ik het hier al **Rio - 20** gedoopt had, noemen ook La Libre Belgique en De Wereld Morgen het "**Rio min 20**". De toon in de pers is algemeen negatief. In La Libre noemt Brigitte Gloire van Oxfam-Belgique de top "dood" en een grote gemiste kans. En het LLB-edito van Gilles Toussaint titelt: "**Green smog**". Zelfde teneur in andere kranten en bij de VRT. Een top om snel te vergeten ? Het echte werk zal verricht moeten worden aan de basis. Door mensen (en organisaties) zoals de schrijver om wiens boek het hier vandaag draait.

Brazilië-België-China:

"Legal!"

Zoals Luc Vankrunkelsven lopen er geen twaalf in een dozijn rond. Ik ben de norbertijn een keer gaan opzoeken, niet in 'zijn' mooie abdij van Averbode - dat stond ook al eens op het programma en dat komt er nog wel van - maar in Brussel, ten kantore van zijn geesteskind **Wervel**, de Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw.

Luc is ook betrokken bij **Ecokerk** met Sophie Vanonckelen en nodigde bijvoorbeeld recent de Braziliaanse schrijver **Marcelo Barros** naar België uit, de auteur van "**Hemel en Aarde huwen**". Nu heeft Luc zelf een **nieuw boek** uit, zijn 11de. Kortweg **Legal!** gedoopt. Qua vormgeving alvast zijn mooiste werkstuk.

'Capitalismo verde' / Greenwash & Newspeak

En wat betekent die titel ?

Luc: "**Legal!** is een veel gebruikte uitroep in Brazilië. In het Nederlands heeft het iets van 'tof', 'leuk', 'plezant'.

Tegelijkertijd is het de mantra van de **agro-business**: 'Al wat wij doen, is legaal'. Volgens de wetten van het land. Met bestaande wetten wordt creatief omgegaan of ze worden aangepast aan de belangen van grote concerns. Ondertussen doen ze aan een nooit geziene greenwashing door bijvoorbeeld 'groene' organisaties zoals WWF financieel te steunen. Het is dan hetzelfde World Wildlife Fund dat Ronde Tafels opzet rond 'duurzame' palmolie, 'duurzame' soja, 'duurzaam' hout. Allemaal geproduceerd binnen de zogenaamde legaliteit."

Het WWF, we hadden het er hier de voorbije dagen nog uitgebreid over. "Legaal" zal ook de nieuwe boswet van Brazilië zijn waardoor het zoals Luc stelt "nóg meer ontbossen wordt, nóg dichtter bij de rivieren inzaaien, tegen bergflanken en op heuveltoppen soja en maïs tevoorschijn toveren. Nóg meer familiale boeren verdrijven en landloos maken."

Maar 'Legal!' staat ook voor **de hoop van de onderdrukten**, de verdrevenen ... **én voor het optimisme van de verdrukkers**, de verdrijvers. Natuurlijk bestaan er heel wat mengvormen tussen onderdrukkers en onderdrukten. De realiteit is dan ook weerbarstig en zelden zwart-wit. En toch, tegenover het dictaat van het gemakkelijke optimisme van hen die het voor het zeggen hebben, stelde de Vlaamse dichter Herman De Coninck het moeilijke: **'De troost van het pessimisme'. Als een permanente alertheid voor alomtegenwoordige mooisprekerij, greenwash en andere opleuking.**"

Het nieuwe boek van Vankrunkelsven kwam uit in de lente van het 'Internationaal jaar van de coöperaties.' en aan de vooravond van de **wereldtop Rio +20**. En zoals een Wervel-perstekst het stelde, "dreigt die bijeenkomst in Rio de Janeiro bezet te worden door de industrie met zijn zogenaamde 'goene economie' (in het Portugees: 'capitalismo verde'), die vooral niet wil doorstoten naar een 'ecologische economie'.

Het nieuwe Wervelboek wil heel wat vormen van **Greenwashing en Newspeak ontmaskeren**. Greenwashing en Newspeak in dienst van 'meer van hetzelfde', maar nu onder de vorm van 'groen kapitalisme'.

In zijn inleiding bij "Legal!" schrijft Herman Verbeek (de priester en voormalig Europarlementslid voor het Nederlandse Groenlinks die mee aan de wieg stond van Wervel): "Sinds meer dan twintig jaar helpt Luc Vankrunkelsven de leugentaal van de bio-industrie en de agro-business bloot te leggen: om de oude, nog overlevende waarden van de aarde-land-bouw te herstellen, van omgaan met bossen, akkers en weiden, samen met kleine boerinnen en boeren wereldwijd, met de burger-consumenten die ook in de wereldsteden, opnieuw de aarde-moeder van leven en levensmiddelen ontdekken."

Zoals Verbeek aangeeft had Luc aan het begin van zijn boek geen betere getuige kunnen oproepen dan wijlen de Tsjechische president **Havel** die "als geen ander de taal van de macht ontleed heeft. Hij beschreef, onontkoombaar helder en precies, hoe macht de taal misbruikt en daarmee waarheid tot leugen maakt en leugen tot waarheid." Maar Havel wou ook **de hoop in stand houden**.. "Hoop" zo schrijft Verbeek, "begint bij het kiemen van graan in de schoot van de aarde, bij het eerbiedigen van de oogst in de handen van de vrouw en de man, die in de waarheid pogen te leven, door de vruchten van de aarde en van hun arbeid met allen in hun gemeenschap

te delen. Daar wordt echte hoop geboren die 'legaal' is, dat wil zeggen: trouw aan de voorwaarden van samenleven op aarde en aan de verantwoordelijkheid daarvoor van ieders geweten."

Impact

Het boek "Legal !" verscheen gelijktijdig in het Nederlands en (Braziliaans) Portugees. In de vorm van **36 korte en vlot leesbare ervaringsverhalen** ('crônicas' in het Portugees) slaagt de auteur er in om **thema's** zoals de internationale voedselhandel (eerder een zwendel) en de opkomst van de nanotechnologie uit de doeken te doen. Alsook om de rol te beschrijven die **instellingen** zoals Wereldbank en Wereldhandelsorganisatie wereldwijd spelen. En die van **basisorganisaties** die ijveren voor een andere, betere wereld. Wie zou in België zonder Luc Vankrunkelsven ooit gehoord hebben van Fetraf en de Braziliaanse familiale landbouw ?

Luc vertrekt in zijn kronieken meestal vanuit een **concrete situatie** die hij ergens in Brazilië aantreft, een concreet verhaal van mensen die hij ontmoet. Vervolgens schetst hij het **algemeen plaatje**, de activiteiten van grote agro-concerns bijvoorbeeld. Waarna hij vaak terug keert naar de "gewone" mensen om de **impact** van de agro-industrie op hun leven te beschrijven. Geen hoogdravende theorieën over kapitaalsaccumulatie, wel concrete schetsen van hoe het er in de wereld economisch, sociaal en ecologisch aan toe gaat.

"We we're all wounded at Wounded Knee"

Waarom focust Luc Vankrunkelsven zozeer op onze relaties met **Brazilië** ? In zijn inleiding schrijft hij: "Ik ben 'Brabander', 'Brusselaar', 'Vlaming', 'Belg' en 'Europeaan'. Deze deelidentiteiten zetten een mens aan tot bescheidenheid. Welke vernietigende rol hebben Belgen en Europeanen in de geschiedenis niet gespeeld? In Brazilië. In Congo. In Azië."

Elders heeft hij het over hoe in Brazilië **"al van in de 16^e eeuw vier continenten (inter)ageren**. De Belgen bijvoorbeeld zijn er sinds de 19^e eeuw erg actief in het aanleggen van treinsporen en andere infrastructuur, mijnbouw, staalindustrie, chemische industrie. Gesteld kan worden dat **Brazilië al vijf eeuwen een laboratorium van globalisering is**. Wat we begin 21ste eeuw meemaken, is een uitvloeisel van wat eeuwen geleden in gang werd gezet."

Brazilië is hoe dan ook een boeiend land. Maar dat geldt bijvoorbeeld ook voor **Congo, Zuid-Afrika of Indonesië. Waarom werd het dan Brazilië voor Luc ?**

Die vraag beantwoordt hij met het voorwoord van zijn boek "Kruisende schepen in de nacht" (2005): "Zoals veel jonge gasten die natuur en milieu belangrijk vonden/vinden, waren 'inheemse volkeren' of 'indianen' een icoon. Als 17 jarige romantiseerde ik dat natuurlijk, maar tot op de dag van vandaag appeleert mij **'Wounded Knee'** (wat daar in 1973 en honderd jaar eerder gebeurde + de hit van 1973). Raar, dat is VS, maar het leidde mij **naar Brasil**. Ik trad in in de abdij van Averbode, die al van eind 19de eeuw in Brazilië zat, maar ik geraakte er nooit. Dan in 2000 een sabbathperiode genomen en 6 maand in Brazilië rondgetrokken. Veel contact met mijn oorspronkelijke amour van 'indianen' (500 jaar later! manifestaties in 2000 en heropstanding) + met landloze boeren. Vanaf 2003 tot 2007 ging ik dan half-time in het land wonen, op vraag avn Fetraf-Sul/Cut, een syndicaat van familiale boeren in de drie zuidelijke staten van Brazilië."

Allen afhankelijk van elkaar

Behalve zicht krijgen op hoe de wereld functioneert, is er nog iets dat uit het boek van Luc Vankrunkelsven te putten valt.

In zijn inleiding heeft hij het over een enquête die begin 2011 stelde "dat **de Brazilianen het meest optimistische volk** ter wereld zijn. De Belgen en Fransen zouden de grootste pessimisten zijn, althans wat de nabije economische groei betreft."

Luc vervolgt: "Ik ben 'Belg' en dūs 'pessimist'. In dialoog met Brazilianen, die 'dūs' 'optimist' zouden zijn. Heb ik dan nog wel iets te delen in dit sterk opkomende land dat Brasil heet? Zouden we na 10 jaar niet beter met de uitwisseling stoppen?"

Best niet, want "**Brazilianen kunnen ons, Belgen-Vlamingen-Europeanen, heel wat bijbrengen** over levensvreugde, ongedwongenheid, geloof in het leven. En toch zouden velen onrecht aangedaan worden door al te vlug te zeggen: 'Brazilianen zijn optimist'. Zit het ook niet dieper? Raken we in de uitwisseling niet de hoop die Vaclav Havel probeert te verwoorden? "Hoop is niet voorspellen of vooruitzien. Het is een gerichtheid van de geest, een gerichtheid van het hart, voorbij de horizon verankerd." Paulus doorbrak in de eerste eeuw eng nationalisme, patriottisme en religieus fundamentalisme. Sinds hem is er (in theorie) 'noch jood noch Griek, noch Heer noch slaaf, noch man noch vrouw'. 'Belg' en 'Braziliaan' staan daarom ook tussen haakjes. Als wereldburgers die van elkaar interafhankelijk zijn, kunnen we van elkaar heel wat leren. Voorbij een overtrokken zoeken naar eigen identiteit of nationalistische trots."

Allen 'interafhankelijk' van elkaar want we zitten nu eenmaal met zijn allen op één bootje, op één kleine ruimtestip in een immens en voor zover ons bekend "leeg" heelal". Er is geen "'Planeet B" voor Moeder Aarde.

Brazilië: de geslaagde melting pot ?

In zijn jongste boek merk je ook hoe **Luc Vankrunkelsven worstelt met de thematiek van de multicultuur**, het vaak niet samen maar naast elkaar leven, de verdringing, het recht op een eigen lapje grond enzoverder.

Ergens lezen we: "Vele **territoria** van inheemse volkeren, quilombolas, rivierbewoners hebben geen juridische bescherming. Nochtans zijn ze **essentieel om de identiteit van een volk te behouden.**"

Vraag: hoe zit dat dan **voor de Belgen of 'Vlamingen'** ? In heel 'Vlaanderen' mag nu officieel alleen nog het Vlaams/Nederlands gehanteerd worden. Verder veel Nengels, maar zeker geen Frans. Probeer je dat toch, dan raak je bijvoorbeeld nooit benoemd tot burgemeester. Als we dergelijke taalapartheid organiseren, hoe zit het dan op godsdienstig vlak ? Geen Frans in Vlaanderen, wel moskeeën ? Rooie Walen buiten, 'groene' moslims binnen ? Enerzijds een stuk van onszelf verloochenen - het Bourgondisch Belgische in onze cultuur - maar anderzijds de hele wereld binnenhalen. Waar zit de logica ? Kan het tweede in combinatie met het eerste ?

Elders beschrijft Luc hoe je overal ter wereld ziet dat "mensen in de vervreemdende situatie van een stad, toch **instinctief naar gelijkgezinden zoeken**: eigen etnie, familie. Om zich thuis te kunnen voelen. De vele Marokkanen scholen samen in Sint-Jans-Molenbeek. Afrikanen komen shoppen en eten in de Brusselse Matongewijk. De Japanners in Sao Paulo strijken vooral in de buurt van Liberdade neer. Het is een fenomeen dat alle grote steden kennen." **Hallo multicultuur ?**

Terwijl Brazilië bij ons - bv. in De Morgen - vaak als hét métisseland van de toekomst voorgesteld wordt, lees je bij Luc dat het ginder toch vooral de afstammelingen van de **blanke Europeanen zijn, die de touwtjes in handen** hebben. Veel meer dan de afstammelingen van de zwarte slaven. En de oorspronkelijke bewoners van het land, de "**Indianen**", **die bengelen helemaal onderaan**. Hallo multicultuur ?

Yves Leterme op stap in een stukje Congolees België: Matonge

Vraagteken !

Luc is ook niet blind voor de impact van de **overbevolking**. Zo schrijft hij: "We eten met zijn allen de Aarde op. Letterlijk, omdat we alsmaar met meer mensen zijn én omdat we met zijn allen alsmaar meer dierlijke eiwitten eten."

Elders is hij - zoals ook in eerdere boeken - **kritisch voor zijn eigen kerk**. De kroniek die hier verderop volgt getiteld "Transitie-abdij", sluit hij af met deze beschouwing: "Augustinus zei al in de vierde eeuw dat er twee boeken van openbaring zijn: de natuur en de bijbel. Laat ons maar met de natuur (her)beginnen. De bijbel en vooral haar interpretaties hebben haar in de loop van de geschiedenis niet al te veel deugd gedaan."

In zijn inleiding schrijft Luc dat hij "in artikels en boeken graag **het vraagteken** gebruikt" en dat siert hem niet alleen maar dat maakt zijn teksten ook zo interessant omdat ze vaak vanuit verschillende hoeken geschreven zijn. Zoals het hoofdstuk "**Kan de stad de wereld redden ?**" Vraagteken ! Zal de redding niet eerder komen van het platteland waar mens en aarde nog in contact met elkaar leven ? Zonder dat we dat moeten verheerlijken, want zowel mens als natuur kunnen wreed zijn.

"Legal !" rondt af met de slottekst van Nyeleni-Europe. In augustus 2011 kwamen 400 Europeanen uit 34 landen samen in Krems te Oostenrijk om het nieuwe concept van "**Voedselsoevereiniteit**" concreet te maken en Europees in te vullen. Het concept is te danken aan het Zuid-Amerikaanse Via Campesino dat op dit gebied een voortrekkersrol vervulde en daarmee de aanzet gaf tot een Wereldvoedselbeweging. Deze beweging ijvert voor een rechtvaardiger voedselproductie, verdeling en consumptie en wil de burgers weer controle geven over onze voedselsystemen.(jpe)

* Vankrunkelsven, Luc, 'Legal! Optimisme – realiteit- hoop', 188 pp, www.Wervel.be, 2012, 15 euro.

*Voor de eerste 5 reagerende lezers van De Groene Belg ligt
een gratis exemplaar van het boek Legal te wachten.*

Aanvragen via mediadoc.diva@skynet.be

* Nu zaterdag gaat aan de **HUB Brussel het Big Greenwash Circus** door, een conferentie met workshops, debatten en films die verband houden met valse oplossingen voor echte milieuproblemen.

De 36 + 1 'crónicas' uit "Legal !" op een rijtje: "Economische grootmacht / Van Bunge over Cargill naar Paraguay / Alimentação escolar / Inheemsen voor de vuile was / Mandala / Landbouw en zee / Café of boekhandel? / Rondônia, Amazone-vleesland / CPT, ter bescherming van het Amazoneleven / We moesten ontbossen / Belasting ontwijken / Koffie-rund-soja-strategie / Economia solidária / Soja, wervelwinden en mijnbouw / Universiteit van en met sociale bewegingen / Psychotische kip. Depressieve kippenhouder? / Is het Woord dan toch Vlees geworden? / Papegaaien / Vlees voor vrede? / Ons water? Ons vlees? / Het bedorven feest van de Cerrado / Neoquímica, compromisso com a vida / Plattelandswoestijn. Stadswoestijn. / De Chinezen komen. De Brazilianen gaan. / Competitiviteit en andere loze woorden. / Transitie-abdij / Goiás op de knieën voor China / "Vlees en pandemie / Brazilië, de grote waterexporteur / Verspilling en honger / Het platteland herbevolken? / Fetrat-Sul en zijn prioriteiten / Ecocentro 'De hoop van Acórã: : waar Cerrado, Pantanal en Amazônia elkaar ontmoeten. / Fora da casinha / Jornada da luta / Kan de stad de wereld redden? / Nyeleni: Voedselsoevereiniteit in Europa, nu!

Tussendoor bevat het boek ook nog een dozijn gedichten van Cleverson de Oliveira.

3 van de 36

Hoe u een beter idee geven van wat het boek "Legal!" te bieden heeft, dan door **3 van de 36** meestal (maar niet altijd) korte **kronieken** over te nemen. Eerst één over de oorspronkelijke bewoners van Brazilië en hoe het hen nu vergaat. Dan een toekomstgericht stuk: de nanotechnologie zoals u haar wellicht nog nooit in de commerciële massamedia belicht kreeg. En tot slot, sfeervol afsluiten langs een "Trilha ecológica", een ecologisch pad.

Eén van de redenen van Luc Vankrunkelsven om een flink deel van zijn leven en energie te wijden aan Brazilië, ligt in zijn liefde van kindsaf voor de "Indianen". Van het noorden en van het zuiden. Vandaar dat deze korte greep uit de teksten uit zijn nieuwe boek, begint met een kort maar scherp stuk over het leven van de Braziliaanse 'inheemsen' nu.

Inheemsen voor de vuile was

Ik word plots gevraagd om iemand mee op te halen in de rodoviária van Curitiba. Daar we te vroeg zijn, heb ik **de kans om eens rustig in het busstation rond te lopen.**

Het is zondagavond en een drukke bedoening van afstammelingen uit alle hoeken van de wereld: Italianen, Duitsers, Portugezen, Spanjaarden, Oekraïners, Hollanders, Polen, Japanners, Afrikanen.

Onder twee trappen staan grote rieten manden opgestapeld. Er lopen ook wat Guaranikinderen rond. Plots hoor en zie ik wat bewegen tussen de berg riet. Een **Gauranivrouw** zit er met bamboerepen kleurige wasmanden te maken. **Verborgenen.** In de marge **onder de koude betonnen trap. Ze zit er symbolisch, zoals de inheemse volkeren hier al vijf eeuwen onder de voet gelopen worden.** Hier en in heel de wereld is hen hetzelfde lot beschoren.

Ondertussen lopen de 'afstammelingen' de trappen druk over en weer. Een Guaranikind slurpt aan een Coca Colablikje. De moeder werkt in het verborgene verder aan de mand om de vuile was van menig gezin, de vuile was van deze maatschappij te verstoppen.

Bij het terugrijden blijf ik mijmeren. **Langs de wegen staan juichende borden van voorspoedige bedrijven. Bedrijven van de Europese afstammelingen.** Eentje blijft op het netvlies hangen: **Vitória.** Overwinning! Een bedrijf dat vrachtwagens verkoopt. Om de planeet verder te exploiteren. De Guarani zijn al lãng overwonnen. Zij berusten in hun lot.

Of wat vind je van deze goeie: 'Santa Fé'? 'Het 'heilige geloof'. Een garage van Chevrolet!

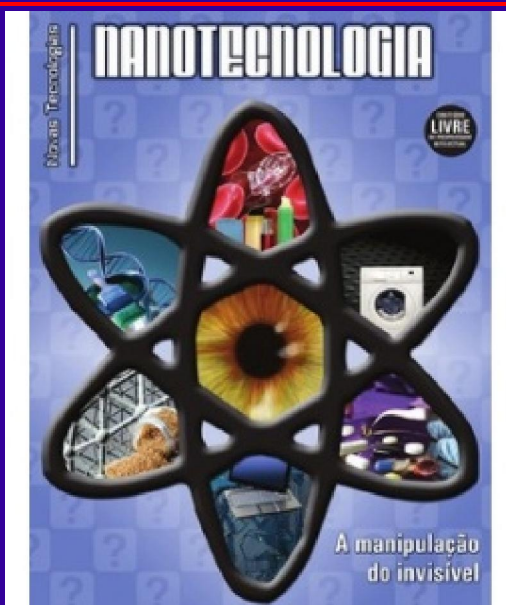
Wie ben ik om de vuile was van Brazilië uit te hangen?

Ik ben afstammeling van Europeanen, aan de andere kant van de oceaan.

Europa 'ontdekte' in 1500 'Terra de Santa Cruz', plantte er het kruis van de overwinning en doopte het immense land wat later om in Brasil. 'Pau-Brasil', het rode hout van de inheemsen, was na enkele tientallen jaren al weggekap. Vanaf nu zouden de Guarani, de Kaingang en honderden andere volkeren vreemde 'indianen' worden.

Vreemden op hun eigen, voorouderlijke gronden.

Curitiba, 12 april 2010

"Neoquímica, compromisso com a vida"

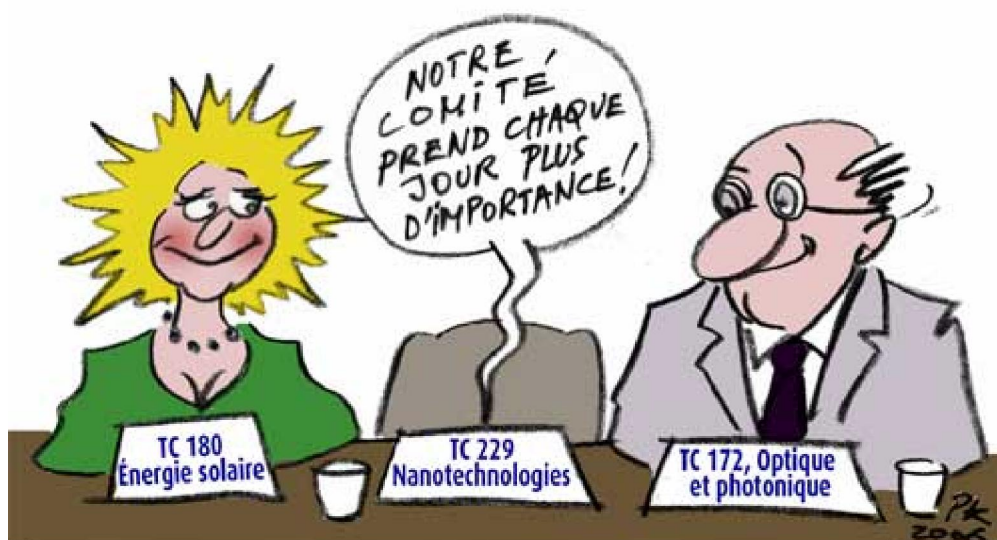
Ik zie een bus voorbij rijden met de veelbelovende reclame: 'Neoquímica, compromisso com a vida' / **'Nieuwe chemie, engagement voor het leven'**. Wat kan je liever hebben dan: de nieuwe chemie van de liefde, van het leven?!

Wat verderop een reclame van Bosch: 'Inovação Bosch. Compromisso com a sustentabilidade. 14 patentes por dia para um mundo melhor.' / 'Innovatie van Bosch. Engagement met duurzaamheid. **14 patentes per dag voor een betere wereld.**'

De bus en de patentes brengen me ongewild bij enkele brochures over **'Nanotechnologie'** en **'Biologia sintética'**. Het is het begin van een reeks van zes boekjes over nieuwe technologieën, hun kansen, maar vooral ook hun gevaren. En over het compleet gebrek aan democratisch debat over deze nieuwe ontwikkelingen. Maar **hoe kan er debat zijn, als quasi niemand van deze technologieën gehoord heeft?** Laat staan dat de debaters, bv. politici, gedegen weten waarover het gaat.

Sinds halfweg de jaren '90 stak het verzet op rond de genetisch gemanipuleerde organismen (1). Tot op vandaag blijft dat gelukkig de geesten beroeren. Er gaat geen dag voorbij of er komen uit alle continenten bij Wervel mails binnen met info over ggo's of over acties i.v.m. dit thema. Al hetzelfde meegemaakt over synthetische biologie? Nee, hoogstens enkele keren per jaar over nanotechnologie. Nochtans dateren de eerste nanotechnologische uitvindingen van de jaren '70 van vorige eeuw. **En het scheppen van nieuwsoortig leven met de synthetische biologie gaat veel verder dan de ggo-fantasieën. Tijd dus voor wat info.**

Nanotechnologie (2)

Eerst en vooral: het bijzondere is toch wel dat deze brochures in Brazilië verschijnen en niet meteen in het 'verlichte' Europa. Een parallel met de ggo's is alleszins dat **de industrie bijzonder optimistisch is over deze nieuwe technologieën**. Ze zullen zowaar de talrijke milieuproblemen en de honger in de wereld oplossen. Hetzelfde als we al jaren te horen krijgen i.v.m. genetische manipulatie.

Het is onmogelijk om de onthutsende informatie uit een boek van 41 bladzijden in enkele regels weer te geven. Daarom geven we alleen een korte omschrijving, enkele onopgeloste vragen en iets over de toepassingen in de landbouw.

Nanotechnologie is iets anders dan genetische manipulatie. Het is een middel. Een grootte. Een nanometer is één miljardste van een meter of een miljoenste van een millimeter. Nanotechnologie manipuleert atomen en moleculen om processen te realiseren, om dingen te maken en levende wezens te construeren. Ze functioneert in het herschikken van de materie op de schaal van atomen, die de meest elementaire structurerende vorm zijn van gelijk welk object en van gelijk welk levend wezen.

De grondstoffen die in de nanotechnologie gebruikt worden **zijn de chemische elementen van het periodiek systeem** - de basisblokken voor de constructie van alles wat bestaat -, zowel voor levende als niet-levende wezens.

Vele vragen. Weinig antwoorden.

Welk is de finale bestemming van de nanomaterialen ? En van de restproducten ? Hoe verspreiden deze materialen zich in het milieu ? Ondergaan ze een transformatie in het milieu ? Zijn er meer gevoelige bevolkingsgroepen ? Hoeveel en in welke graad is de mensheid blootgesteld aan gefabriceerde nanomaterialen ? Waar kunnen er mogelijke problemen zijn – in de aard van het partikeltje, in de gemaakte producten of in de productieprocessen ? Welke materialen worden gebruikt ? Welke afvalstoffen worden geproduceerd ? Wat gebeurt er als nanopartikels in contact komen met de lucht, met water of met de bodem ? Welk is de stabiliteit van de nanostructuren ? Ontbinden ze zich of verzamelen ze zich ? Zijn ze oplosbaar in water ? Zijn ze afbreekbaar ? Welke zijn de subproducten bij de ontbinding ?

Nanotechnologie, landbouw en voeding.

Nanotechnologie heeft duizenden toepassingen in de industrie. De patentbureaus in de Verenigde Staten, de Europese Unie en Japan die verantwoordelijk zijn voor de meerderheid van de patenten in de wereld, hebben daarom tussen 1976 en 2006 al ongeveer **12.000 patenten** afgeleverd.

Nanotechnologie vindt ook zijn toepassingen **in de landbouw en in de voedingsector**. De ware macht van de nanowetenschap is de convergentie van de nieuwe technologieën. In de VS luidt het: NBIC, 'Nanotechnologie, Biotechnologie, Informatietechnologie en Cognitiewetenschap'.

De **machtsconcentratie** die zich razendsnel voltrok tussen de chemiesector, zaadsector en ggo-sector breidt zich nog uit op andere terreinen.

De **ethische vragen** gaan veel verder dan de giftigheid van nanotechnologische processen en producten.

De **machtsconcentratie** van de petroleumsector, de agro-industrie, technologie allerhande is amper te bevatten. Ze beloven een landbouw die veel productiever is, radicale veranderingen in de kwaliteit van de voeding, de creatie van rijkdom en duurzame ontwikkeling. Maar **vermeedert elke nieuwe technologie in een onrechtvaardige maatschappij niet het verschil tussen rijken en armen?** BASF, Bayer, Monsanto, Pfizer, Syngenta bepalen wat, hoe en door wie er geproduceerd wordt in een wereld met 1 miljard hongerigen. Hun nanotechnologie introduceert nu al een diversiteit aan pesticiden en chemische meststoffen, die meer potentie in zich hebben, maar die ook meer toxisch zijn. Aan de andere kant van de keten doen Nestlé, Kraft, Unilever en anderen nanotechnologisch onderzoek.

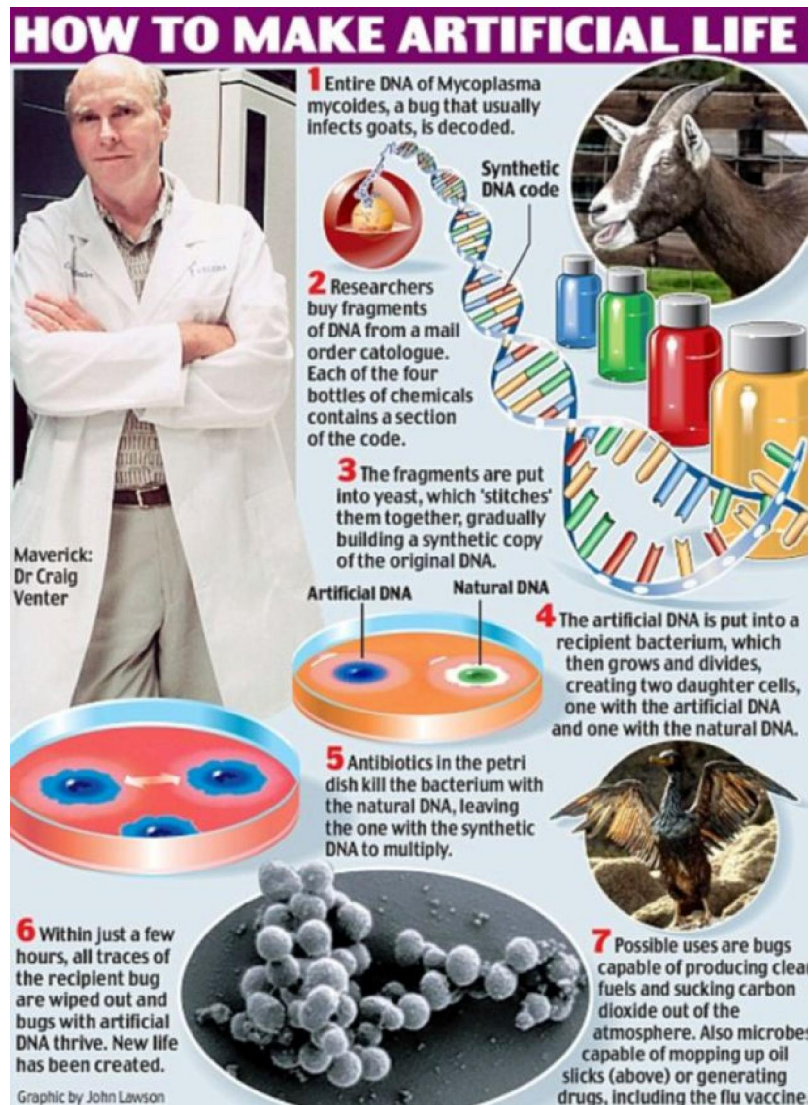
Ondertussen worden al heel wat nano-ingrediënten in de voeding opgenomen, terwijl er nooit een debat of regelgeving was/is. Al ooit op een voedingsproduct een communicatie zien staan dat er nanotechnologie mee gemoeid is?

Synthetische biologie (3)

De synthetische biologie is een techniek die **kunstmatig de genetische code (DNA) kan samenstellen**. Met het synthetische DNA is het **mogelijk om virussen te creëren of om kunstmatige elementen in levende wezens in te voegen, terwijl ze geprogrammeerd worden om nieuwe taken te vervullen**, verschillend van de natuurlijke. Het **doel is om volledig levende organismen te fabriceren**; totaal artificieel, die zichzelf vermenigvuldigen, opdat ze in de industrie nuttige functies zouden kunnen vervullen.

"...Als iemand al eens aan een wetenschap dacht die **alarm en publieke verontwaardiging verdient**, dan is het wel deze. Als we ze vergelijken met de biotechnologie en de conventionele genetische wetenschap, dan zijn de risico's van de synthetische biologie veel bedreigender." Aldus Philip Ball, consultant van het wetenschappelijk tijdschrift Nature

Met een laptop in de hand, genetische sequenties voorhanden die publiek verkocht worden en gewenste synthetische DNA-sequenties die via internet kunnen besteld en per post geleverd worden, kan gelijk wie vanuit het niets genen en complete genomen construeren. Natuurlijk zijn het de **grote bedrijven die inzetten op de synthetische bio-industrie. Ze bereiden het post-petroleumtijdperk voor** in een wereldwijde strijd om grond en biomassa. De machtige chefs die sterk in synthetische biologie investeren en allianties aangaan met opkomende bedrijven zijn: Shell, BP, Marathon Oil, Chevron, ADM, Cargill, Bunge, Louis Dreyfus, Monsanto, Syngenta, Dupont, Dow, Basf, Merck, Pfizer, Bristol Myers Squibb, General Motors, Procter & Gamble, Marubeni, etc.

"Met de vooruitgang in de biotechnologie zal iedere chemische substantie, die op basis van koolstof uit petroleum geproduceerd wordt, uit koolstof van planten kunnen geproduceerd worden." - Een directeur van bioindustriële producten van Cargill

Tot **de nieuwe bedrijven in competitie**, op zoek om microben te ontwikkelen voor de productie van chemie, voor farmacie en vooral voor 'bio'brandstoffen, behoren: Amyris, Athenix, Codexis, Coskata, Genencor, Genomatica, Gevo, LS9, Masoma, Metabolix, Novozymes, Solazyme, Synthetic Genomics, Verenum.

Een centrale rol in het produceren van biomassa voor nieuwe brandstoffen, plastics en andere toepassingen is **suikerriet**. Is het dan toeval dat de suikerbietensector in de Europese Unie met veel geld geherstructureerd werd, suikerfabrieken met EU-geld gesloten werden en dat het vergaarde kapitaal de laatste jaren in Braziliaanse en Australische suikerfabrieken investeerde? (4)

"Dezelfde wetenschap die onze **ergste ziekten kan verzorgen**, kan ook gebruikt worden voor het **creëren van de vreselijkste wapens in de wereld**." - The Darker Bioweapon, Future, 2003

De snel opkomende toepassingen van de synthetische biologie voor de productie van biobrandstoffen, chemie, landbouwproducten, voedsel supplementen, geneesmiddelen, wapens en nog heel wat meer, creëren **voor de maatschappij en voor de regulerende organismen grote uitdagingen**. Tot vandaag was er **amper discussie over** wat deze technologie betekent. De mogelijke implicaties (in grote meerderheid onbekend) voor het milieu, de biodiversiteit, de economie, de militaire en civiele veiligheid zijn niet te voorzien en kunnen extreem zwaar zijn. Met de afwezigheid van enige sociale controle overschrijdt de synthetische biologie de ethische grenzen op een manier zonder precedents. **Het raakt iedereen, terwijl het een klein aantal bedrijven bevoordeelt**.

Salvador da Bahia, 12 juni 2010.

1) Een boek dat heel wat ophef maakte en tegen de 'goednieuwsshow' van de agro-industrie en overheden ingaat, luidt: '**Genetic roulette: the documented health risks of genetically engineered foods**' van Jeffrey M. Smith, VS, Yes! Books, 2008 (Jeffrey M. Smith is dezelfde auteur van het hallucinant werk en van de bestseller '**Seeds of Deception**'; www.ResponsibleTechnology.org); Braziliaanse vertaling, met uitvoerige inleiding over de situatie in Brazilië: 'Roleta Genética. Riscos Documentados dos Alimentos Transgênicos sobre a saúde', direitos da tradução www.eticadaterra.com, Editora João de Barro, São Paulo, 2009.

2) 'Nanotecnologia. A manipulação do invisível.';
http://centroecologico.org.br/novastecnologias/novastecnologias_1.pdf; <http://www.etcgroup.org/es/node/709>;

Gedrukte versie: centro.serra@centroecologico.org.br Zie ook een artikelenreeks in 'De Wervelkrant' van 2005 en www.nano.eenveilignest.nl; www.nanopodium.nl

3) 'Biologia sintética. Fabricando novas formas de vida.';
<http://centroecologico.org.br>; http://www.etcgroup.org/upload/publication/603/03/synbiospanish_lite.pdf

4) Zie: 'A Sante Fé de Bunge' in: 'Brazilië-Europa in fragmenten?', Wervel, 2010.

Transitie-abdij

Hoofdstad Brasília, in het Distrito Federal, is naar Braziliaanse normen niet groot. Ik ben hier enkele dagen te gast voor TV-opnames (1), contacten met Federale en andere administraties, alsook om op te snuiven wat er leeft in en rond deze stad. Momenteel loopt de 'Campanha da Fraternidade' (wat bij ons **Broederlijk Delen** heet) met het thema '**Klimaatverandering**'. Dat levert een deelname op aan het 'Fórum da mudança climática e justiça social' ('Forum i.v.m. klimaatverandering en sociale rechtvaardigheid', een nationaal forum van bewegingen allerhande in de schoot van de katholieke kerk). Dankzij dit thema word ik ook voor het eerst uitgenodigd door de CRB (Conferencia dos Religiosos do Brasil). Het wordt een interessante namiddag met 80 religieuzen. **Ecologisch bewustzijn begint stilaan op te flakkeren, ook binnen de kerk** (2).

'A natureza é o único livro que oferece um conteúdo valioso em todas as suas folhas'

J.W. Goethe

'De natuur is het enige boek dat op al zijn bladzijden een waardevolle inhoud geeft'.

J.W. Goethe

Vandaag is het **feest: 25 jaar 'Geranium'** (3). Een pionier in de agro-ecologie en een opleidingscentrum waar o.m. creatief wordt omgegaan met recyclage. We stappen de centrale ontvangstruimte voor groepen binnen. De

draaiport heeft iets van een abdij-ingang. Wat blijkt? De drijvende kracht achter dit veelomvattende project heet **Abadia**. Abdi. Abadia animeert samen met haar man Marcelo de biologische productie, het agroforestry-systeem, de ontvangst van groepen, de school.

Terrassysteem

Na een onderdompeling in dans en muziek worden we rondgeleid langs een **Trilha ecológica**, een ecologisch pad. Het is verbluffend om te zien hoe zij erin geslaagd zijn om een quasi-woestijngebied te doen heropleven. Door de aanleg van een nabijgelegen autostrade en brug was de bodem bijna onbruikbaar geworden. In navolging van de **Incalandbouw** en andere beproefde, eeuwenoude landbouwsystemen in de wereld, legden ze een **terrassysteem** aan, maar deze keer met autobanden op de onvruchtbare grond. Het is een vondst, die zowel autobanden een tweede leven geeft als permacultuur op marginale grond mogelijk maakt.

Mierenherstel

Het recyclen gaat vér. Onderweg op het ecologisch pad stoten we op een **schoolgebouw: volledig gerecycleerd en heropgebouwd** om cursussen te geven over **ecologische landbouw, recyclage en allerlei duurzame technieken**. Op het grondgebied vinden we dan ook, naast het vruchtbare agroforestry-systeem, mengculturen van groenten, enkele composttoiletten, waterzuiveringssystemen met planten, een wormenhotel, een plattelandskeuken en een activiteitscentrum. Het is een **hoopgevend voorbeeld van hoe vele initiatieven, zoals de opkomende ecovilas, stukken van de Cerrado proberen te redden**. Waar de soortenrijke savanne vernietigd werd, **proberen ze haar te herstellen. Als mieren**.

Moet ik het modewoord '**transitie**' gebruiken of is het niet eerder een **transformatie**? Een abdij en een gehavende natuur in transformatie. De abdij als natuur. De natuur als abdij, waarbij de mens zijn plaats weet, in evenwicht met de niet-menselijke wezens en ecosystemen. Een transformatie waarin hoognodig spiritualiteit geïntegreerd wordt. Augustinus zei al in de vierde eeuw dat **er twee boeken van openbaring** zijn: de natuur en de bijbel. **Laat ons maar met de natuur (her)beginnen**. De bijbel en vooral haar interpretaties hebben haar in de loop van de geschiedenis niet al te veel deugd gedaan.

Brasília, Wereldwaterdag, 22 maart 2011

1) O.a. voor União Planetária met TV supren: www.tvsupren.com.br en de TV Comunitária, meer verbonden met de sociale bewegingen.

2) De Vlaamse kerkgemeenschap startte eind juni 2011 met haar campagne 'De aarde op vakantie'; www.ecokerk.be

3) www.sitiogeranium.com.br; het project met Abadia en Marcelo werd ook recent geïnterviewd door TV Supren.

LEZERSREACTIES

"De beton-fokker" 730

Dank,
Ongelooflijk,
Vandaag in de dagbladen: **10 punten van de vergadering in Rio**
Echter niets gezien over actief geboortebeperkingsbeleid...

Alleszins hier blijven ze lustig doordoen met kinderbijslag...
Net zoals ze subsidies geven om je huis te isoleren... een sturend beleid. L.

Met de lezer die de tekst toezond van Matt Ridley "Wie is er bang van 7 miljard mensen ?", ging de discussie verder. Hier het begin van de discussie.

Lezer: Met perma cultuur is de aarde leefbaar voor meer dan 15 miljard ----

Het is niet overbevolking maar misverdeling en monocultuur a la monsanto,
Vergelijk met india in de 18e eeuw toen boeren hun eigen tuintjes hadden en ettelijke variëteiten van katoen, en nu slechts een speciment, namelijk dat van monsanto ----, zie ook Vandana Shiva, en het gaat niet over overbevolking, want hoe ga je dat bekrachtigen---- het artikel wijst er trouwens op hoe die overbevolking verminderd, hoofdzakelijk door onderwijs en herverdelen ---- en permacultuur vooral, lokale landbouw, etc----
Afin, ----voor geen ander standpunt vatbaar, klinkt raar ----
Mvg uiteraard, j.

Antwoord: 13 % van de aarde is bewoonbaar J. (70 % is water, rest is bergen en woestijn).

Je kan met permacultuur **misschien 15 miljard mensen voeden, maar tot wat voor leven veroordeel je die mensen ?** In wat voor betonsteden ?

Er kan er nog altijd ééntje bij !

Bovendien: **met elke mens die er bij komt, krijg je meer risico dat er graai-bedrijven zoals Monsanto bijkomen.**

Heb eens wat minder vertrouwen in je medemens, dedjieu ! Zie tot wat we in staat zijn ! En dat is niet alleen Monsanto

Laat de volledige omvang van de ecologische verwoesting tot je doordringen. Om te beginnen: neem de TIJD om de VOLLEDIGE DGB 731 door te nemen.

Groetjes, JP

PS Je spreekt alleen over 15 miljard mensen. **En de andere dieren die we zo succesvol bedreigen en uitroeien ?** Waar met hen naar toe ? En de meeste dieren (zoals ook mensen eigenlijk) hebben wel wat levensruimte nodig hoor !

PS Na dit antwoord ging de discussie verder. Zonder toenadering. Vandaar de vraag: welk emotioneel voordeel halen mensen er uit om de werkelijkheid van de menselijke druk op de planeet te blijven ontkennen ?

De Groene Belg-Abonnement

Voor ieder met beperkt budget: 10 tot 25 Euro / jaar

Gewoon abonnement: 50 Euro / jaar

Steunabonnement: 75 of 100 of ... Euro / jaar

Abonnement te betalen op BE13-4253-1567-1139 - BIC: KREDBEBB

van vzw Mediadoc, Broux 73, 4830 Limbourg www.mediadoc.be - www.degroenebelg.be

*De Groene Belg is een onafhankelijke uitgave van vzw Mediadoc. Voor alle correspondentie:
mediadoc.diva@skynet.be*